Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 16. októbra 2019 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná poľnohospodárska politika – Odvetvie včelárstva – Nariadenie (EÚ) č. 1308/2013 – Delegované nariadenie (EÚ) 2015/1366 – Žiadosť o poskytnutie pomoci – Podmienky – Minimálny počet kolónií včiel – Stanovenie so spätnou účinnosťou – Zásada právnej istoty – Zásada ochrany legitímnej dôvery“

Vo veci C-490/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Budapešť okolie, Maďarsko) zo 17. júla 2018 a doručený Súdnemu dvoru 26. júla 2018, ktorý súvisí s konaním:

SD

proti

Agrárminiszter,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory D. Šváby, sudcovia K. Jürimäe a N. Piçarra (spravodajca),

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a A. Pokoraczki, splnomocnení zástupcovia,

– grécka vláda, v zastúpení: G. Kanellopoulos, A. Vasilopoulou a E.-E. Krompa, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Havas a B. Hofstötter, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: maďarčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1366 z 11. mája 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v odvetví včelárstva (Ú. v. EÚ L 211, 2015, s. 3, ďalej len „nariadenie 2015/1366“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi SD a Agrárminiszter (minister poľnohospodárstva, Maďarsko) vo veci rozhodnutia tohto ministra, ktorým sa zamieta žiadosť o poskytnutie pomoci na účel nadobudnutia nového vybavenia určeného na sezónny presun včiel.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie (EÚ) č. 1308/2013

3 Článok 55 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 671), s názvom „Vnútroštátne programy a financovanie“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„S cieľom zlepšiť všeobecné podmienky výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh môžu členské štáty vypracovať vnútroštátne programy pre sektor včelárstva na obdobie troch rokov (ďalej len „včelárske programy“). …“

4 Podľa článku 56 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia Komisia je splnomocnená v súlade s článkom 227 tohto nariadenia prijímať delegované akty, pokiaľ ide o „základ na pridelenie finančného príspevku Únie každému zúčastnenému členskému štátu okrem iného na základe celkového počtu včelstiev v Únii“.

5 Podľa článku 57 prvého odseku písm. c) uvedeného nariadenia Komisia môže prijať vykonávacie akty, ktorými sa ustanovia potrebné opatrenia, pokiaľ ide o „schvaľovania včelárskych programov, ktoré členské štáty predkladajú, vrátane pridelenia finančného príspevku Únie jednotlivým zúčastneným členským štátom a maximálnej miery financovania zo strany členských štátov“.

Nariadenie č. 2015/1366

6 Odôvodnenia 2 až 4 a 11 nariadenia č. 2015/1366 znejú takto:

„(2) V článku 55 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa stanovuje, že členské štáty môžu vypracovať národné programy pre odvetvie včelárstva na obdobie troch rokov…. Je preto potrebné stanoviť základ na pridelenie finančného príspevku Únie pre zúčastnené členské štáty.

(3) Počet včelstiev v každom zúčastnenom členskom štáte je ukazovateľom veľkosti odvetvia včelárstva v danom členskom štáte. Podiel každého zúčastneného členského štátu na celkovom počte včelstiev v Únii predstavuje jednoduchý základ, na ktorom možno prideliť príspevok Únie na včelárske programy.

(4) S cieľom zabezpečiť riadne rozdelenie finančných prostriedkov Únie zúčastnené členské štáty by mali mať spoľahlivú metódu na určenie počtu včelstiev na svojom území.

…

(11) Je potrebné stanoviť prechodné opatrenia na prideľovanie príspevku Únie na včelárske programy na roky 2017 – 2019. Na zabezpečenie kontinuity s včelárskymi programami na roky 2014 – 2016 a s cieľom poskytnúť dostatočný čas pre všetky členské štáty, aby mohli stanoviť spoľahlivú metódu na určenie počtu včelstiev, pripravených na prezimovanie, v období od 1. septembra do 31. decembra, by sa prideľovanie finančných prostriedkov Únie na včelárske programy na roky 2017 – 2019 malo vykonávať na základe počtu včelstiev, ktoré členské štáty oznámili v roku 2013 vo svojich príslušných včelárskych programoch na roky 2014 – 2016.“

7 Článok 1 nariadenia č. 2015/1366, nazvaný „Včelstvo“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia pojem ‚včelstvo‘ znamená jednotku obsahujúcu kolóniu včiel medonosných, ktorá sa používa na výrobu medu, iných včelárskych výrobkov alebo včelieho plemenného materiálu, a všetky prvky potrebné na jej prežitie.“

8 Článok 2 uvedeného nariadenia, nazvaný „Metóda na určenie počtu včelstiev“, stanovuje:

„Členské štáty, ktoré predkladajú národné programy pre odvetvie včelárstva, ako sa uvádza v článku 55 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 (ďalej len „včelárske programy“), musia mať spoľahlivú metódu na určenie, každoročne v období od 1. septembra do 31. decembra, počtu včelstiev pripravených na prezimovanie, ktoré sa nachádzajú na ich území.“

Maďarské právo

9 § 4 Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2016 – 2019 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 4/2017. (I. 23.) FM rendelet (vyhláška ministra poľnohospodárstva a rozvoja vidieka č. 4/2017 týkajúca sa použitia pomoci na základe maďarského národného programu pre odvetvie včelárstva, poskytnutej so spolufinancovaním z centrálneho rozpočtu a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu na vykonávacie obdobie 2016 – 2019) z 23. januára 2017 (*Magyar Közlöny* 2017/8.), stanovuje:

„…

(10) Nárok na pomoc v prípade opatrení uvedených v § 2 ods. 2 písm. a) bode ae), § 2 ods. 2 písm. b) bodoch ba) a bb) a § 2 ods. 2 písm. c) bode cb) a pomoc na získanie identifikátorov rádiovej frekvencie v rámci opatrenia uvedeného v písmene c) bode ca), ako aj v prípade pomoci na obnovenie stavu včelstiev s vhodným reprodukčným materiálom, tak z veterinárneho hľadiska, ako aj z genetického hľadiska v súvislosti s opatreniami uvedenými v písmene e), je založený na počte kolónií včiel

a) určených počas jesennej veterinárnej kontroly včiel na príslušné vykonávacie obdobie;

b) registrovaných podľa Informačného systému o hospodárskych zvieratách [TIR], ako uvádza a tartasi helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet [vyhláška ministra poľnohospodárstva a rozvoja vidieka č. 119/2007 z 18. októbra 2007 o národnom registri chovných miest a stredísk a rôznych údajov, ktoré sa ich týkajú], v súlade s vyhláseniami podanými v zmysle vyhlášky č. 119/2007 a prijatými príslušným krajským vládnym úradom do tridsiatich dní od nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky, pokiaľ ide o prvé vykonávacie obdobie, do 15. novembra 2017, pokiaľ ide o druhé vykonávacie obdobie, a do 15. novembra 2018, pokiaľ ide o tretie vykonávacie obdobie, a

c) ktoré sú ku dňu podania žiadosti o vyplatenie pomoci vo vlastníctve žiadateľa.“

10 Podľa § 22 vyhlášky č. 4/2017:

„…

3. Požiadať o pomoc môžu výrobcovia, ktorí majú platné členstvo v Országos Magyar Méhészeti Egyesület [Maďarské národné združenie včelárov (OMME)], v závislosti od počtu kolónií včiel určených v súlade s § 4 ods. 10.

…

5. O pomoc môže požiadať výrobca, ktorý vlastní najmenej šesťdesiat kolónií včiel v prípade pomoci týkajúcej sa vybavenia uvedeného v ods. 4 písm. a), b) a e); ktorý vlastní najmenej tridsať kolónií včiel v prípade pomoci týkajúcej sa vybavenia uvedeného v ods. 4 písm. h), a ktorý vlastní najmenej sto kolónií včiel v prípade pomoci týkajúcej sa vybavenia uvedeného v ods. 4 písm. c), d), f) a g).“

11 Maďarský včelársky program na obdobie 2014 – 2016 obsahoval pomoc pri sezónnom presune včelstiev stanovenú a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2013 – 2016 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 118/2013. (XII. 16.) VM rendelet (vyhláška ministra pre rozvoj vidieka č. 118/2013 zo 16. decembra 2013 týkajúca sa použitia pomoci na základe maďarského národného programu pre odvetvie včelárstva, poskytnutej so spolufinancovaním z centrálneho rozpočtu a z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu na vykonávacie obdobie 2013 –2016). Poskytnutie tejto pomoci podlieha podmienke, aby mal včelár aspoň tridsať kolónií včiel zapísaných do TIR. Tento program bol ukončený 31. augusta 2016.

12 Vyhláškou č. 4/2017, ktorá nadobudla účinnosť 24. januára 2017, bolo poskytnutie tejto pomoci v období 2017 – 2019 podmienené tým, aby mal včelár aspoň 60 kolónií včiel zapísaných do TIR. Keďže k dátumu nadobudnutia účinnosti toho nariadenia bol počet kolónií včiel uvedených v TIR počet, ktorý bol oznámený počas ročného prieskumu v roku 2016, stanovilo sa, že včelári môžu upraviť so spätnou účinnosťou tieto údaje v lehote 30 dní od dátumu nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 SD predložil 13. marca 2017 podpredsedovi Magyar Államkincstára (maďarská štátna pokladnica, ďalej len „štátna pokladnica“), poverenému poskytovaním pomoci v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, žiadosť o poskytnutie pomoci na získanie nového vybavenia potrebného na sezónny presun včiel. Z tohto dôvodu vyhlásil, že má 62 kolónií včiel.

14 Rozhodnutím z 5. mája 2017 štátna pokladnica zamietla túto žiadosť o poskytnutie dotknutej pomoci z dôvodu, že SD nesplnil požiadavku týkajúcu sa počtu kolónií včiel zapísaných do TIR. Do TIR bolo totiž zapísaných len 36 kolónií včiel, kým podľa nariadenia č. 4/2017, ktoré nadobudlo účinnosť 24. januára 2017, bolo poskytnutie tejto pomoci podmienené tým, aby bolo v TIR uvedených aspoň 60 kolónií včiel.

15 SD podal sťažnosť ministrovi poľnohospodárstva, ktorý rozhodnutím z 21. augusta 2017 potvrdil rozhodnutie štátnej pokladnice, ktorým sa zamietla uvedená žiadosť.

16 SD podal proti tomuto rozhodnutiu ministra poľnohospodárstva žalobu na Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Budapešť okolie, Maďarsko).

17 Tento súd má pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, či „ustanovenie vyhlášky č. 4/2017…, ktoré zdvojnásobuje počet kolónií včiel potrebných na získanie pomoci bez toho, aby bol zaručený dostatočný čas na prípravu, je v súlade s právom Únie“.

18 Za týchto okolností Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Budapešť okolie, Maďarsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa spoľahlivá metóda uvedená v článku 2 nariadenia [2015/1366] na určenie počtu včelstiev, každoročne v období od 1. septembra do 31. decembra, vykladať v tom zmysle, že žiadateľ o pomoc je povinný oznámiť počet kolónií včiel, a v prípade kladnej odpovede je uvedená metóda spoľahlivá?

2. Ak sa má podľa článku 2 nariadenia [2015/1366] každoročne v období od 1. septembra do 31. decembra určiť počet včelstiev, na ktorom sa zakladá pomoc v oblasti včelárstva, možno uvedené nariadenie vykladať v tom zmysle, že sa členské štáty môžu odchýliť od tohto pravidla?

3. V prípade kladnej odpovede, môže vnútroštátna právna úprava stanoviť, že sa požadovaný počet kolónií včiel určí so spätnou účinnosťou v januári?

4. Možno skutočnosť, že by sa finančné prostriedky Únie na včelárske programy na roky 2017 – 2019 mali prideľovať na základe počtu včelstiev, ktoré členské štáty oznámili v roku 2013 v programoch na roky 2014 – 2016, vykladať v tom zmysle, že počet včelstiev potrebných na rozdelenie pomoci možno stanoviť aj odlišne po období, ktoré sa končí 31. decembra 2016 a ktoré slúži ako základ na rozdelenie pomoci na rok 2017?

5. Možno nariadenie [2015/1366] vykladať v tom zmysle, že umožňuje prijať vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá podmieňuje vyplatenie pomoci *de minimis* požiadavkou, ktorá nie je v súlade s právom Únie? Má byť pomoc na podporu vykonávania včelárskej činnosti, ktorú stanovuje právo Únie, rovnako primeraná aj v praxi?“

O prípustnosti

19 Maďarská vláda a Komisia vo svojich písomných pripomienkach tvrdia, že článok 2 nariadenia 2015/1366, ktorého výklad žiada vnútroštátny súd, sa týka len pridelenia finančného príspevku Únie jednotlivým zúčastneným členským štátom a že v dôsledku toho tento článok nie je na účely určenia podmienok, ktorým podlieha poskytnutie pomoci získavanej jednotlivo každým včelárom na vnútroštátnej úrovni, relevantné.

20 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v rámci spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydávané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto, pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť [rozsudok z 25. júla 2018, AY (Zatykač – Svedok), C-268/17, EU:C:2018:602, bod 24 a citovaná judikatúra].

21 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny

dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočné zodpovedanie položených otázok [rozsudok z 25. júla 2018, AY (Zatykač – Svedok, C-268/17, EU:C:2018:602, bod 25 a citovaná judikatúra].

22 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom podľa článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, o ktorej vnútroštátny súd rozhoduje. Súdny dvor môže v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré mu boli položené, a v tomto kontexte vykladať všetky ustanovenia práva Únie, ktoré vnútroštátne súdy potrebujú na rozhodovanie o sporoch, ktoré im boli predložené (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, bod 45 a citovanú judikatúru, ako aj z 19. septembra 2018, González Castro, C-41/17, EU:C:2018:736, bod 54).

23 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že spor vo veci samej sa týka platnosti rozhodnutia štátnej pokladnice potvrdeného ministrom poľnohospodárstva, ktorým sa zamietla žiadosť o pomoc predložená SD z dôvodu, že SD nesplnil podmienky stanovené na poskytnutie tejto pomoci, konkrétne počet 60 včelstiev požadovaných národným včelárskym programom týkajúcim sa obdobia 2017 – 2019, stanoveným v nariadení č. 4/2017.

24 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti svojou prvou, druhou, štvrtou a piatou otázkou, ktoré treba skúmať spoločne, v podstate žiada o výklad nariadenia 2015/1366, aby určil, či sú podmienky poskytnutia pomoci, o akú ide vo veci samej, stanovené v nariadení č. 4/2017, v súlade s nariadením 2015/1366, konkrétne s článkom 2 tohto nariadenia.

25 V tejto súvislosti treba na účely zlepšenia všeobecných podmienok výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh v Únii v prvom rade uviesť, že článok 55 nariadenia č. 1308/2013 vo svojom odseku 1 stanovuje, že členské štáty môžu vypracovať vnútroštátne včelárske programy na obdobie troch rokov a že tieto programy môžu využiť príspevok Únie za podmienok stanovených v odsekoch 2 a 3 tohto článku.

26 V druhom rade treba konštatovať, že normotvorca Únie mal v článku 56 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia v úmysle splnomocniť Komisiu na prijatie delegovaných aktov týkajúcich sa základu na pridelenie finančného príspevku Únie každému zúčastnenému členskému štátu najmä z hľadiska celkového počtu včelstiev v Únii.

27 V tejto súvislosti nariadenie 2015/1366, ktorého právnym základom je článok 56 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013, stanovuje kritériá týkajúce sa finančného príspevku Únie na včelárske programy v členských štátoch, vypracované každé tri roky.

28 Kým článok 4 nariadenia 2015/1366 stanovuje, že príspevok Únie na včelárske programy sa členským štátom, ktoré vykonávajú včelárske programy, prideľuje v pomere k priemernému celkovému počtu včelstiev, článok 2 tohto nariadenia, ktorý treba vykladať z hľadiska odôvodnení 2 až 4 tohto nariadenia, ukladá členským štátom povinnosť vypracovať spoľahlivú metódu, na základe ktorej treba určiť, každoročne v období od 1. septembra do 31. decembra, počet včelstiev nachádzajúcich sa na ich územiach, čo predstavuje na účely financovania národných včelárskych programov podstatné kritérium na rozdelenie pomoci Únie medzi členské štáty.

29 V dôsledku toho uvedený článok 2 sa obmedzuje na úpravu rozdelenia príspevku Únie na tieto národné programy a netýka sa podmienok poskytnutia pomoci včelárom v rámci týchto programov.

30 Spor vo veci samej sa pritom týka práve jednej z týchto podmienok, ktorej určenie patrí do právomoci členských štátov podľa článku 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013. Pokiaľ tieto členské štáty vykonávajú túto právomoc, nie sú povinné na základe tohto ustanovenia rozdeliť dotknutú pomoc v závislosti od daného kritéria, ktorým je počet včelstiev, a v prípade, ak zachovajú toto kritérium, nemusia za referenčné obdobie považovať obdobie od 1. septembra do 31. decembra.

31 Z toho vyplýva, že výklad článku 2 nariadenia 2015/1366, ktorý požaduje vnútroštátny súd v prvej, druhej, štvrtej a piatej otázke, nie je relevantný na rozhodnutie sporu vo veci samej.

32 Naopak, vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou pýta, či z hľadiska práva Únie vnútroštátna právna úprava – ktorá ponechala počet kolónií včiel ako kritérium na účely poskytnutia pomoci v rámci včelárskeho programu – môže „stanoviť, že sa požadovaný počet kolónií včiel určí so spätnou účinnosťou v januári“ ako podmienku na poskytnutie tejto pomoci. Keďže táto otázka patrí, ako uvádza maďarská vláda a Komisia, medzi zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ktoré sú zakotvené ako všeobecné právne zásady v právnom poriadku Únie, treba na účely zodpovedania uvedenej otázky vyložiť tieto zásady.

O veci samej

33 Tretiu otázku položenú vnútroštátnym súdom treba chápať tak, že sa v podstate týka toho, či sa zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá na základe článku 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013 zavádza program v odvetví včelárstva na nové obdobie troch rokov, jednak stanovila podmienky poskytovania pomoci v tomto odvetví, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch, a jednak umožnila, aby včelári mohli využiť túto pomoc od dátumu predchádzajúceho dátumu nadobudnutia účinnosti tejto právnej úpravy, ak spĺňajú nové podmienky stanovené touto právnou úpravou.

34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že široká miera voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty podľa článku 55 ods. 1 č. 1308/2013 na vypracovanie vnútroštátnych programov na obdobia troch rokov na účely zlepšenia všeobecných podmienok výroby a uvádzania na trh v odvetví včelárstva, vrátane stanovenia a úpravy podmienok poskytnutia pomoci na tento účel subjektom uvedeného odvetvia, musí byť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo všeobecných zásad uznávaných v právnom poriadku Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júla 2004, Gerekens a Procola, C-459/02, EU:C:2004:454, bod 21), medzi ktoré patria podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. februára 1996, Duff a i., C-63/93, EU:C:1996:51, bod 20; z 18. mája 2000, Rombi a Arkopharma, C-107/97, EU:C:2000:253, bod 65; z 20. júna 2013, Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407, bod 47, a z 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, bod 30).

35 Pokiaľ ide o zásadu právnej istoty, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že jej cieľom je zaručiť predvídateľnosť situácií a právnych vzťahov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, bod 31 a citovanú judikatúru).

36 Pokiaľ ide o zásadu ochrany legitímnej dôvery, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora taktiež vyplýva, že možnosť dovolávať sa tejto zásady je otvorená všetkým hospodárskym subjektom, v ktorých vnútroštátny orgán vzbudil opodstatnené očakávania. Ak však opatrný a obozretný hospodársky subjekt môže predvídať prijatie opatrení, ktoré by sa mohlo dotknúť jeho záujmov, nemôže sa po prijatí týchto opatrení odvolávať na uvedenú zásadu. Okrem toho hospodárske subjekty nemôžu vkladať legitímnu dôveru do zachovania existujúceho stavu, ktorý môžu vnútroštátne orgány zmeniť v rámci svojej voľnej úvahy (pozri najmä rozsudky z 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, bod 53, a z 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, bod 39).

37 Tieto zásady sa uplatňujú s osobitným dôrazom v prípadoch, keď ide o právnu úpravu, ktorá môže mať finančné dôsledky, aby sa umožnilo dotknutým osobám presne sa oboznámiť s rozsahom povinností, ktoré im daná úprava ukladá (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 29. apríla 2004, Sudholz, C-17/01, EU:C:2004:242, bod 34, ako aj z 13. marca 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening a i., C-383/06 až C-385/06, EU:C:2008:165, bod 52).

38 Prináleží len vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či je vnútroštátna právna úprava v súlade so základnými zásadami právneho poriadku Únie. Súdny dvor, ktorý rozhoduje o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, je príslušný iba na to, aby vnútroštátnemu súdu poskytol výklad práva Únie, ktorý danému súdu umožní posúdiť túto zlučiteľnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2009, Plantanol, C-201/08, EU:C:2009:539, bod 45 a citovanú judikatúru).

39 V prejednávanej veci treba jednak uviesť, že stanovenie podmienok poskytnutia dotknutej pomoci vyplývajúcej z nového včelárskeho programu na obdobie 2017 – 2019, upravené v nariadení č. 4/2017, sa prejavuje zvýšením počtu kolónií včiel požadovaných na získanie tejto pomoci a jednak, že predchádzajúci program v tomto odvetví bol ukončený 31. augusta 2016.

40 Na účely posúdenia z hľadiska zásady právnej istoty, tak predvídateľnosti stanovenia podmienok poskytnutia dotknutej pomoci na nové obdobie, ktoré sa odlišujú od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch, ako aj uplatnenia týchto podmienok od dátumu ukončenia predchádzajúceho včelárskeho programu na včelárov, ktorí k tomuto dátumu spĺňali nové stanovené podmienky, je potrebné pripomenúť, ako už bolo uvedené v bode 34 tohto rozsudku, že článok 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013 priznáva členským štátom širokú mieru voľnej úvahy pri určovaní včelárskych programov na obdobie troch rokov „s cieľom zlepšiť všeobecné podmienky výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh“.

41 Z toho vyplýva, že členské štáty môžu v zásade stanoviť podmienky na poskytovanie uvedenej pomoci na nové obdobie, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch, najmä pokiaľ ide o požadovaný počet kolónií včiel, ako aj určiť dátum, od ktorého môžu včelári využívať pomoc stanovenú novým včelárskym programom, ak spĺňajú podmienky stanovené v tomto programe.

42 V tejto súvislosti treba dodať, že stanovenie podmienok poskytnutia dotknutej pomoci na nové obdobie, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch s cieľom „zlepšiť všeobecné podmienky výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh“ v súlade s článkom 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013, nepredstavuje nepredvídateľnú udalosť pre žiadateľov tejto pomoci.

43 Čo sa týka zásady ochrany legitímnej dôvery, dotknutí včelári nemohli legitímne očakávať, že podmienky požadované na poskytnutie pomoci na základe predchádzajúcich včelárskych programov budú ponechané v rámci programu prijatého na nové obdobie.

44 Ďalej včelári, ktorí nespĺňali tieto nové podmienky, nemohli legitímne očakávať, že by mohli pokračovať vo využívaní pomoci poskytnutej prostredníctvom národného programu, ktorý už nebol v platnosti.

45 Navyše, keďže uvedené nové podmienky umožnili včelárom, ktorí ich spĺňali, využívať príslušnú pomoc od skoršiemu dátumu do dátumu nadobudnutia platnosti programu stanovujúceho tieto podmienky, môžu byť tieto podmienky považované za podmienky, ktoré umožňujú, aby sa dosiahol cieľ spočívajúci v „zlepšení všeobecných podmienok výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh“ stanovený v článku 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013.

46 Za týchto podmienok treba na tretiu otázku odpovedať tak, že s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa majú zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá na

základe článku 55 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013 zavádza program v odvetví včelárstva na nové obdobie troch rokov, jednak stanovila podmienky poskytovania pomoci v tomto odvetví, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch, a jednak umožnila, aby včelári mohli využiť uvedenú pomoc od dátumu predchádzajúceho dátumu nadobudnutia účinnosti tejto právnej úpravy, ak spĺňajú nové podmienky stanovené touto právnou úpravou.

O trovách

47 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

S výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa majú zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá na základe článku 55 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, zavádza program v odvetví včelárstva na nové obdobie troch rokov, jednak stanovila podmienky poskytovania pomoci v tomto odvetví, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v predchádzajúcich programoch, a jednak umožnila, aby včelári mohli využiť uvedenú pomoc od dátumu predchádzajúceho dátumu nadobudnutia účinnosti tejto právnej úpravy, ak spĺňajú nové podmienky stanovené touto právnou úpravou.

Podpisy